

Hodnocení stavu společnosti

– konečně obrat k lepšímu?

Citovaný výzkum STEM byl proveden na rozsáhlém reprezentativním souboru obyvatel České republiky starších 18 let ve dnech 1. - 10. ledna 2005. Respondenti byli vybráni metodou kvótního výběru. Na otázky odpovědělo celkem 1706 občanů.

Pravidelné šetření STEM zjišťuje názory veřejnosti na jednotlivé oblasti života společnosti. Dotázaní lidé hodnotí stav společnosti stejným způsobem, jako se klasifikuje ve škole (známka 1 = výborná, 5 = nedostatečná). Předložené hodnocení odráží názory občanů na sledované oblasti na začátku roku 2005 a umožňuje srovnání s předchozími lety.

Celkové výsledky hodnocení reflektují dlouhodobé negativní nálady v české společnosti. Také letos lidé používají k hodnocení většiny oblastí mnohem častěji horší známky (4 a 5) než známky pěkné (1 a 2). Oproti loňskému roku se však hodnocení podstatné části položek zlepšilo. Nejvýraznější zlepšení nastalo v pohledu na zdravotnictví, školství a možnost ovlivnit veřejné dění, které se v hodnocení lidí v průběhu roku 2003 – 2004 propadly a nyní se vrátily na úroveň známek z předchozích několika let. Prokazatelně lepšího hodnocení se dostalo letos také stavu životního prostředí, rozvoji demokracie, práci krajských úřadů a práci předsedy vlády. Zatímco expremiéroví Vladimíru Špidlovi dala loni v lednu jedničku a dvojku jen čtvrtina lidí a čtyřku a pětku čtyři z deseti, tak Stanislav Gross obdržel na počátku letošního roku vyrovnaný počet známek lepších než trojka a horších než trojka.

Nejlepší hodnocení dostal stejně jako loni od občanů České republiky prezident republiky Václav Klaus. Jedničkou nebo dvojkou jeho dosavadní působení ocenilo 62 % občanů. Jde o výrazně lepší hodnocení než získával v posledních pěti letech tehdejší prezident Václav Havel. Václavu Klausovi se podařilo v očích českých občanů vrátit prestiž prezidentského úřadu na úroveň z let 1995 – 1997. Nemění se naopak nepříznivá hodnocení činnosti parlamentu a politických stran a nezlepšily se ani známky pro vládu, která v roce 2004 kopírovala propad práce svého premiéra.

Nadpoloviční většina občanů ocenila stejně jako loni jeničkou nebo dvojkou práci obecních a městských úřadů. Jejich prestiž od poloviny devadesátých let zvolna, ale vytrvale narůstá. Krajské úřady sice tolik pěkných známek nedostaly, ale v porovnání s rokem 2004 si také polepšily.

Jak je patrné ze známek, pohlíží lidé vcelku optimisticky také na stav životního prostředí, na rozvoj demokracie a zajištění občanských svobod i možnost uplatnit své schopnosti. V poslední jmenované oblasti je třeba připomenout, že až do roku 2003 bylo její hodnocení na ještě lepší úrovni. V průběhu období 2003 – 2004 však promítli lidé pocit nespokojenosti v této rovině do horšího hodnocení, kdy oproti roku 2003 výrazně ubylo jedniček a dvojek a letos zůstaly známky na podobné úrovni.

Jak již bylo zmíněno, pěknými známkami šetřila veřejnost stejně jako v předchozích letech ve většině oblastí. Vedle již zmíněného hodnocení školství a možnosti ovlivňovat věci veřejné, nedalo naší společnosti jedničky a dvojky moc lidí ani za vyhlídky do budoucna, za podmínky při vyřizování záležitostí na úřadech, za péči o morálku a duchovní hodnoty, za slušnost ve vztazích mezi lidmi a za péči o bezpečnost občanů. Dodejme, že i v případě bezpečnosti došlo po loňském propadu k mírnému zlepšení.

Úplně nejhorší známky si odnesla společnost nejen za činnost vlády, parlamentu a politických stran, ale i za vnitropolitickou situaci, vymahatelnost práva u soudů či poctivost v podnikání. Za nimi následují ještě následují ne příliš lichotivá hodnocení pro podmínky života mladých rodin a výsledky privatizace, kde však také oproti loňskému roku ubylo čtyřek a pětek.

Poslední dvě oblasti, kde vedle výrazně špatného hodnocení ještě navíc pokračuje negativní trend, jsou podmínky života starých lidí a sociální jistoty obecně, kde oproti loňskému roku přibylo špatných známek.

*

Podíly jednotlivých známek u vybraných oblastí nejsou povětšinou stejné u různých sociálních skupin. Odlišnosti najdeme nejčastěji v závislosti na věku, vzdělání, finančním a majetkovém zajištění a politické orientaci.

Ačkoliv muži i ženy hodnotí většinu oblastí velmi podobně, přece jenom lze zaznamenat několik rozdílů v hodnocení. Ženy hodnotí o trochu lépe práci premiéra Stanislava Grosse a potažmo činnost vlády, dále vnitropolitickou situaci a výsledky privatizace. Horší známky dávají naopak u takových položek, jako jsou vyhlídky do budoucna a podmínky života starých občanů.

Starší lidé rozdávají špatné známky častěji než mladí. Výjimkou je jen několik oblastí, kde jde stejná úroveň hodnocení napříč generacemi. Jedná se o práci obecních, městských i krajských úřadů a vyřizování záležitostí na úradech. Dále to platí pro stav životního prostředí, situaci ve školství a podmínky života mladých rodin. Také známkování práce premiéra je stejné u všech věkových skupin. U ostatních položek platí, že s rostoucím věkem se hodnocení zhoršuje.

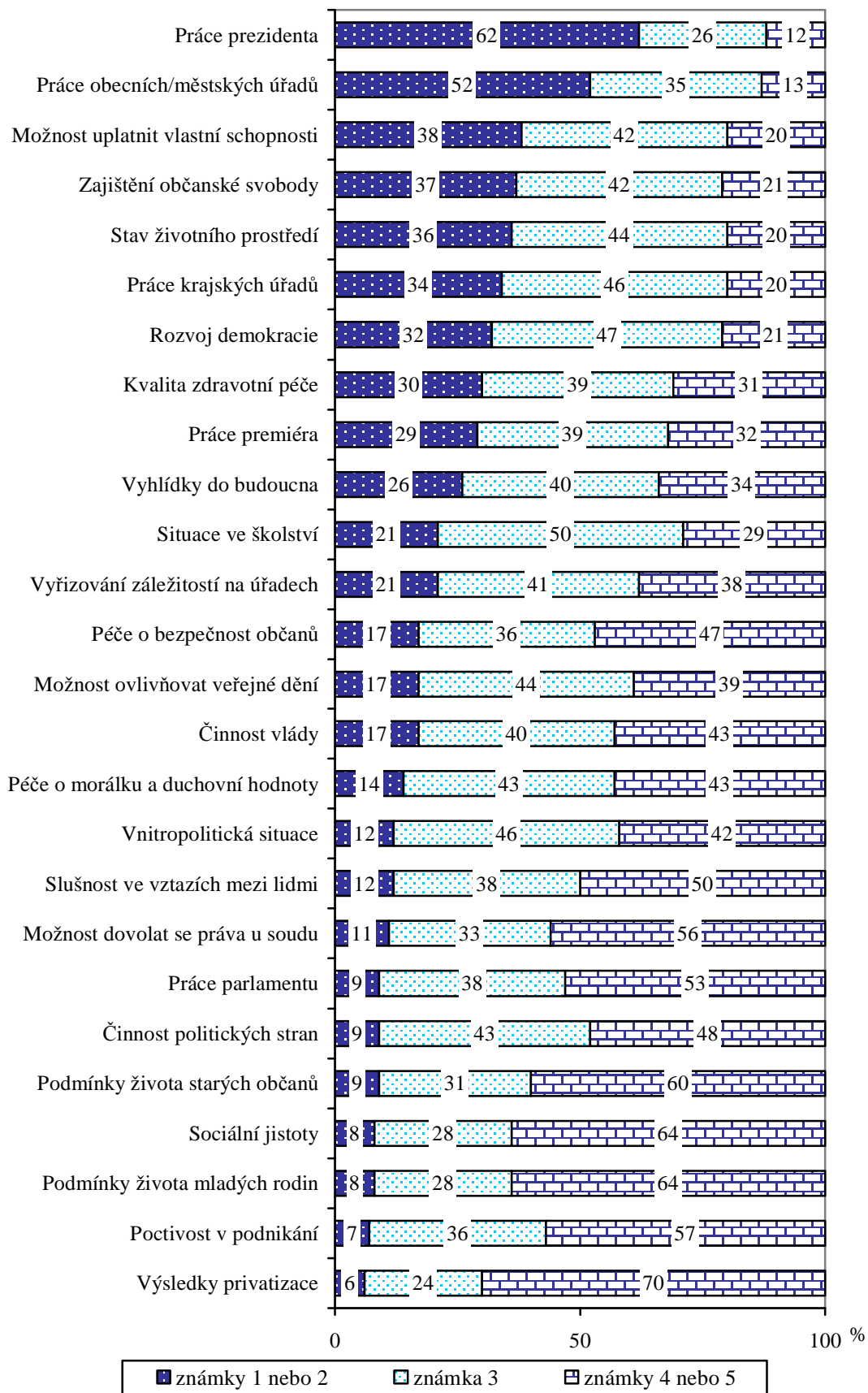
Pokud jde o vzdělání, platí pro hodnocení velké části oblastí následující schéma: čím jsou lidé méně vzdělaní, tím častěji dávají horší známky a zároveň méně ty lepší. Třetina hodnocených položek však není úrovní vzdělání ovlivněna vůbec. Týká se to klasifikace práce obecních a městských úřadů, činnosti vlády, činnosti politických stran, vnitropolitické situace, péče o morálku a duchovní hodnoty, možnosti dovolat se práva u soudu, stavu životního prostředí a kvality zdravotní péče.

Z pohledu velikosti příjmů a majetku domácností respondentů platí téměř jednoznačně zjištění, že lepší postavení rovná se lepší známky. Jen v případě hodnocení práce premiéra a situace ve školství nelze tuto závislost prokázat.

Lepší vysvědčení dostala společnost od lidí, kteří chodí k volbám. Přísnější metr si při známkování vzali sympatizanti komunistů, a to bez výjimky v každé kolonce. Lepších známek se naopak dočkala společnost od příznivců ODS, nikoliv ale bezvýhradně. Průměrné známky od nich dostala za práci parlamentu či obecních a městských úřadů, za situaci ve školství a vyřizování věcí na úradech či rozvoj demokracie. Naopak hůře než všichni ostatní oznámkovali sympatizanti ODS práci premiéra. Ten se dočkal lepšího hodnocení jen od přívrženců vlastní strany.

Hodnocení různých oblastí života společnosti

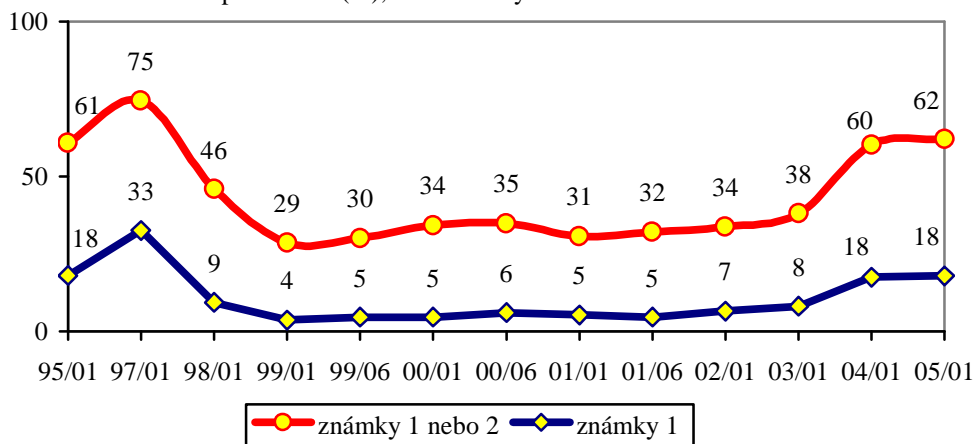
(hodnocení na stupnici 1-5, kde 1=výborná, 5=nedostatečná)

Pramen: STEM, Trendy 1/2005

Hodnocení stavu společnosti: práce prezidenta

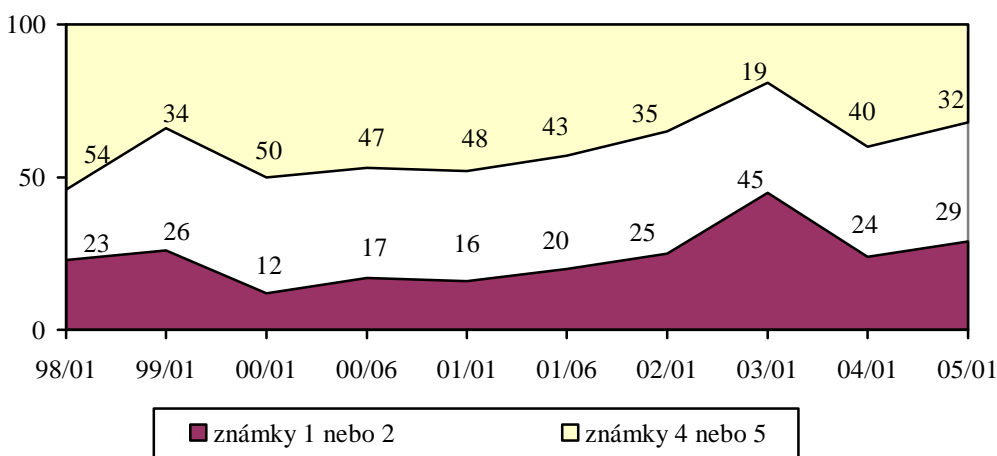
podíl osob (%), které zvolily známku 1 a 1 nebo 2

Pramen: STEM, Trendy 1995-2005

Hodnocení stavu společnosti: práce premiéra

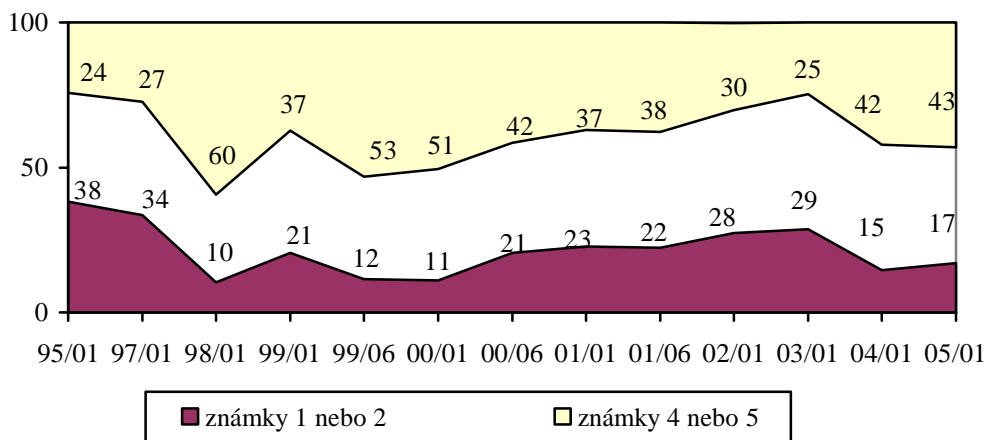
srovnání podílů počtů osob (%), které zvolily známky 1 nebo 2 a 4 nebo 5

Pramen: STEM, Trendy 1998-2005

Hodnocení stavu společnosti: činnost vlády

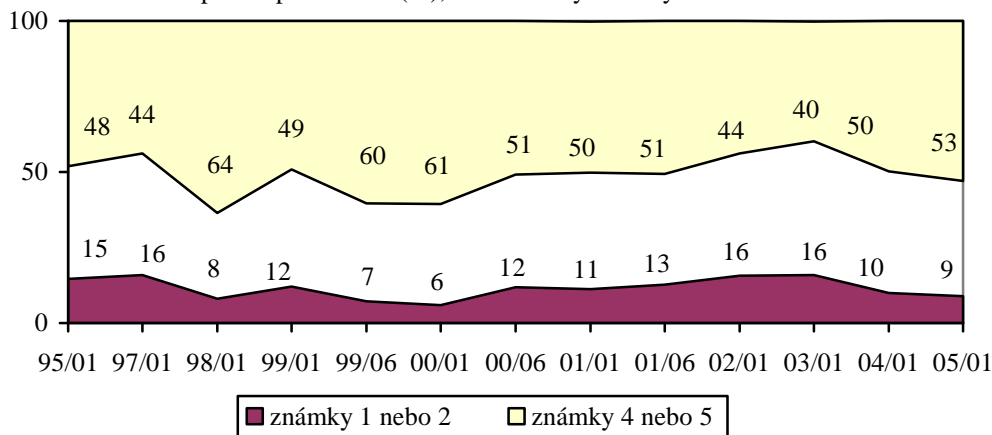
srovnání podílů počtů osob (%), které zvolily známky 1 nebo 2 a 4 nebo 5

Pramen: STEM, Trendy 1995-2005

Hodnocení stavu společnosti: práce parlamentu

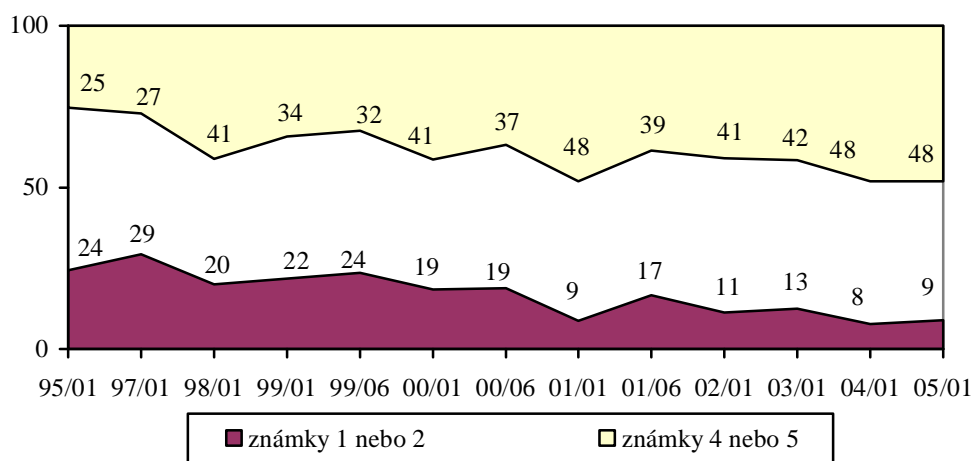
srovnání podílů počtů osob (%), které zvolily známky 1 nebo 2 a 4 nebo 5

Pramen: STEM, Trendy 1995-2005

Hodnocení stavu společnosti: činnost politických stran*

srovnání podílů počtů osob (%), které zvolily známky 1 nebo 2 a 4 nebo 5

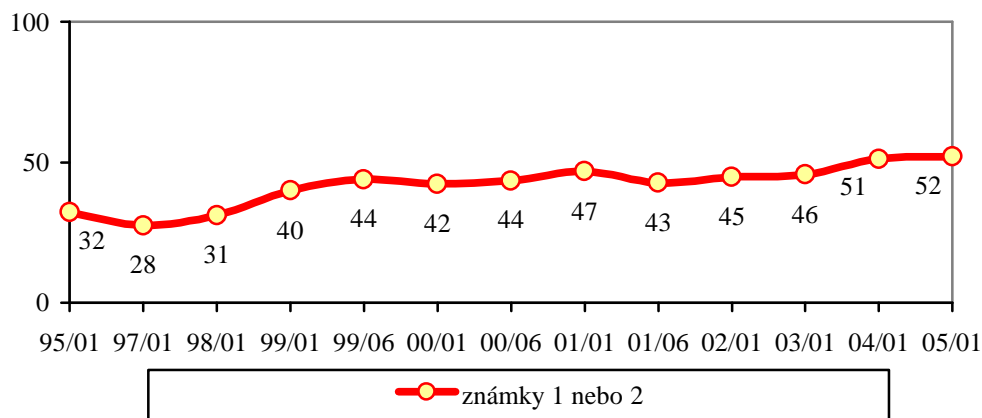

Pramen: STEM, Trendy 1995-2005

* do roku 2000 hodnoceno jako „systém politických stran“

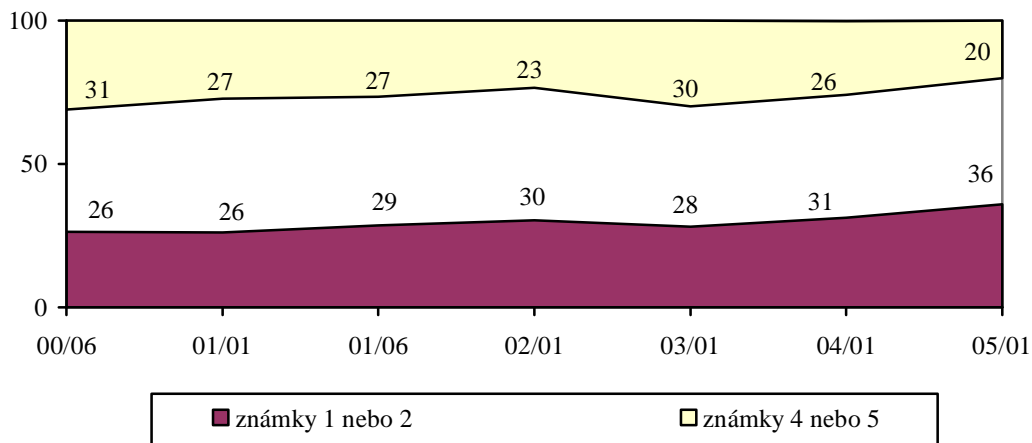
Hodnocení stavu společnosti: práce obecních a městských úřadů

podíl osob (%), které zvolily známku 1 nebo 2

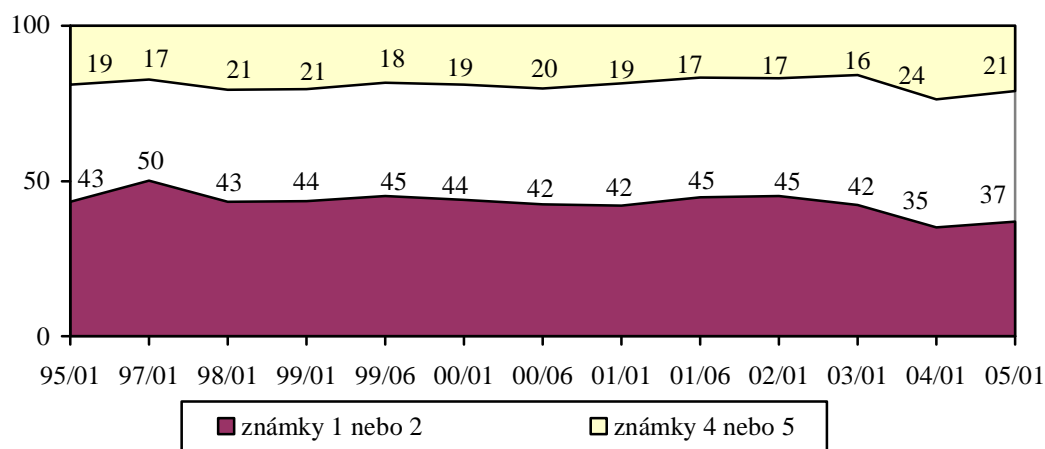
Pramen: STEM, Trendy 1995-2005

Hodnocení stavu společnosti: stav životního prostředí
 srovnání podílů počtů osob (%), které zvolily známky 1 nebo 2 a 4 nebo 5

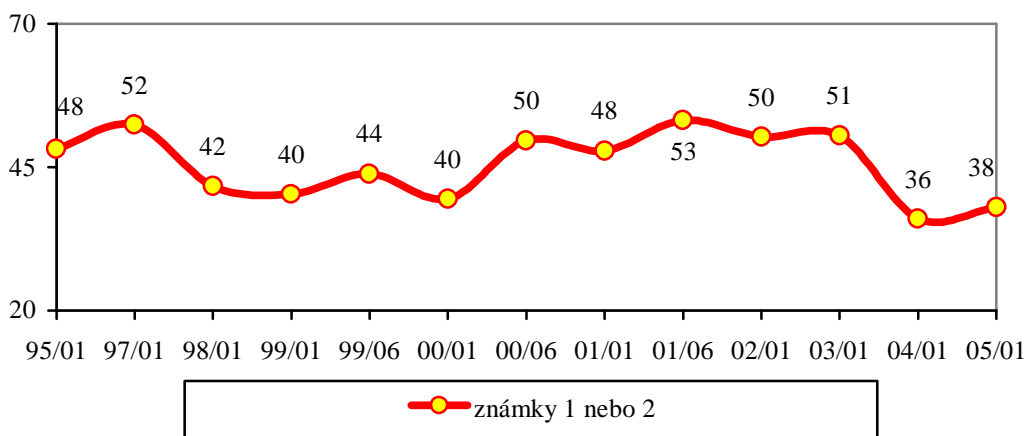
Pramen: STEM, Trendy 2000-2005

Hodnocení stavu společnosti: zajištění občanské svobody
 srovnání podílů počtů osob (%), které zvolily známky 1 nebo 2 a 4 nebo 5

Pramen: STEM, Trendy 1995-2005

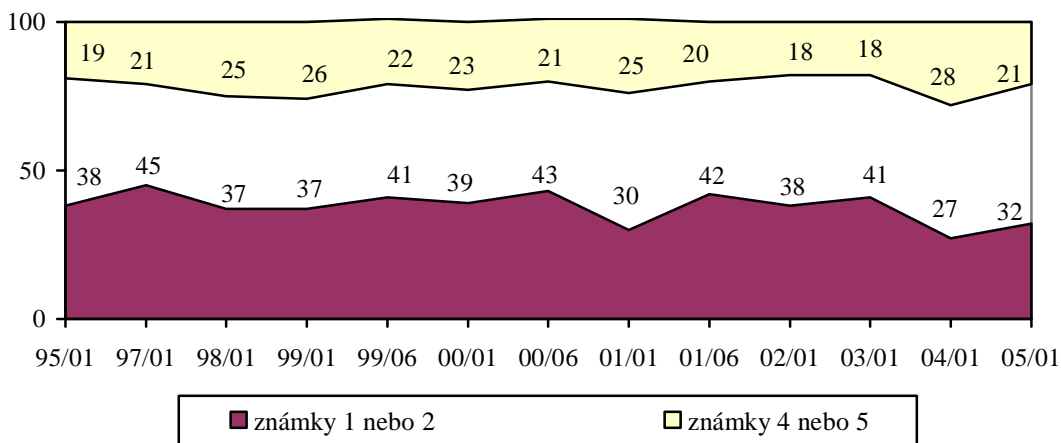
Hodnocení stavu společnosti: možnost uplatnit své schopnosti
 podíl osob (%), které zvolily známku 1 nebo 2

Pramen: STEM, Trendy 1995-2005

Hodnocení stavu společnosti: rozvoj demokracie

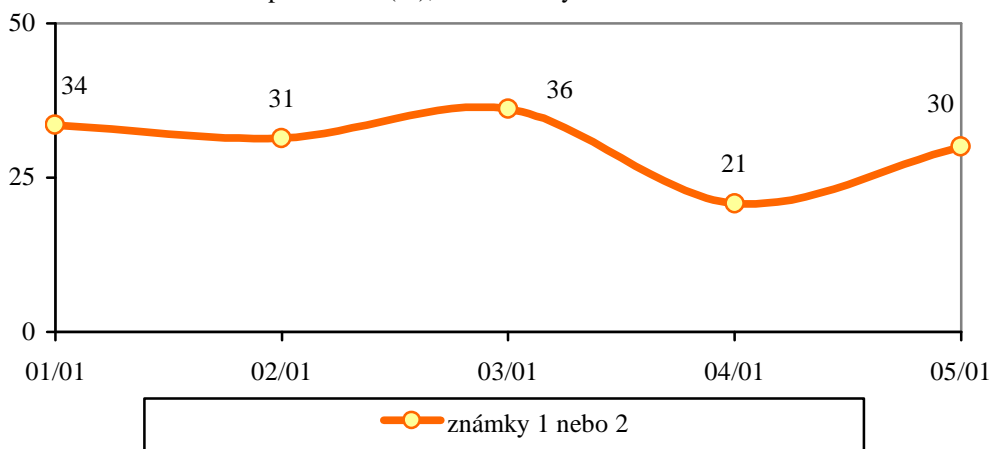
srovnání podílů počtů osob (%), které zvolily známky 1 nebo 2 a 4 nebo 5

Pramen: STEM, Trendy 1995-2005

Hodnocení stavu společnosti: kvalita zdravotní péče

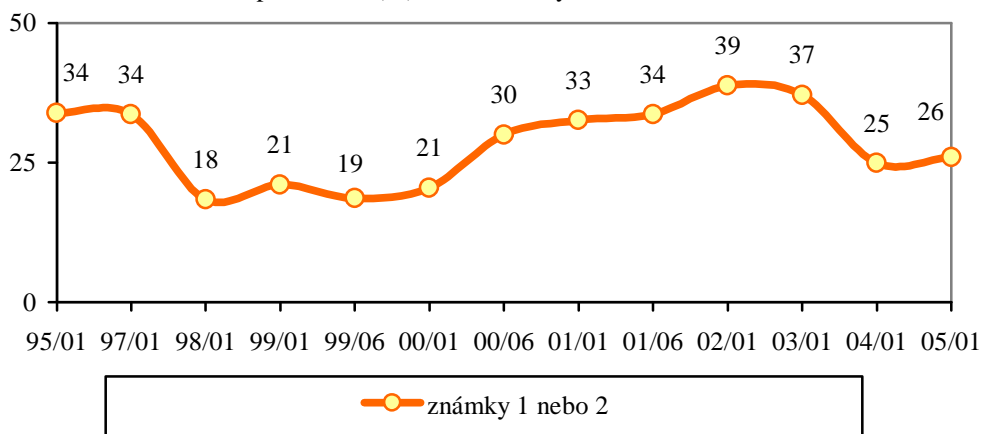
podíl osob (%), které zvolily známku 1 nebo 2

Pramen: STEM, Trendy 2001-2005

Hodnocení stavu společnosti: vyhlídky do budoucna

podíl osob (%), které zvolily známku 1 nebo 2

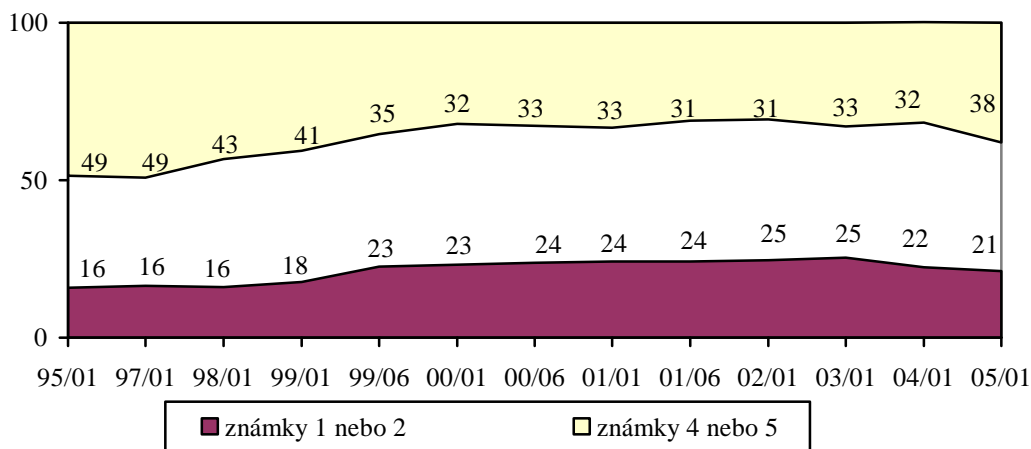

Pramen: STEM, Trendy 1995-2005

Hodnocení stavu společnosti: vyřizování záležitostí na úřadech

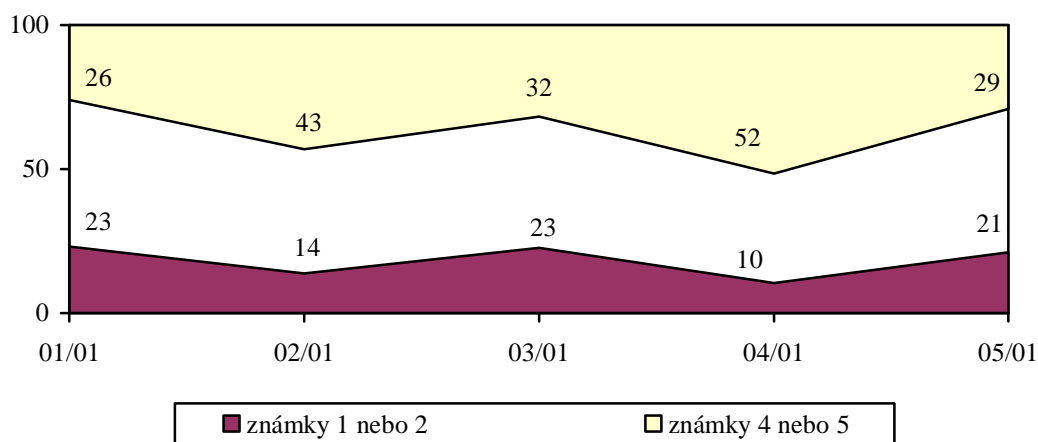
srovnání podílů počtů osob (%), které zvolily známky 1 nebo 2 a 4 nebo 5

Pramen: STEM, Trendy 1995-2005

Hodnocení stavu společnosti: situace ve školství

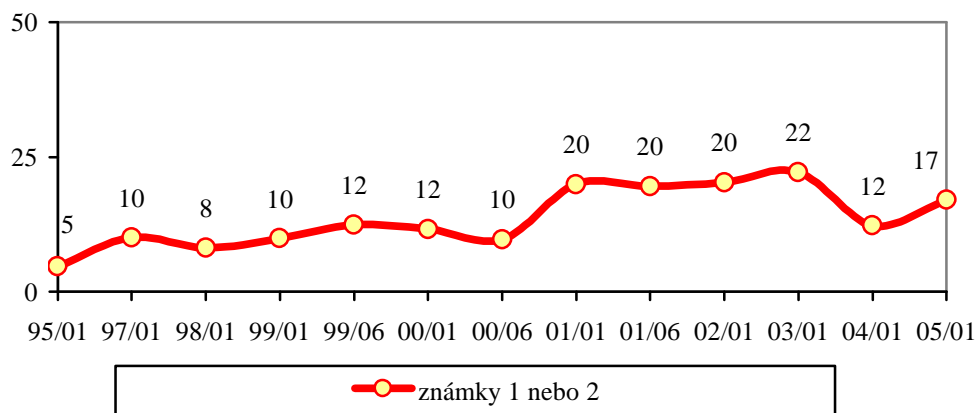
srovnání podílů počtů osob (%), které zvolily známky 1 nebo 2 a 4 nebo 5

Pramen: STEM, Trendy 2001-2005

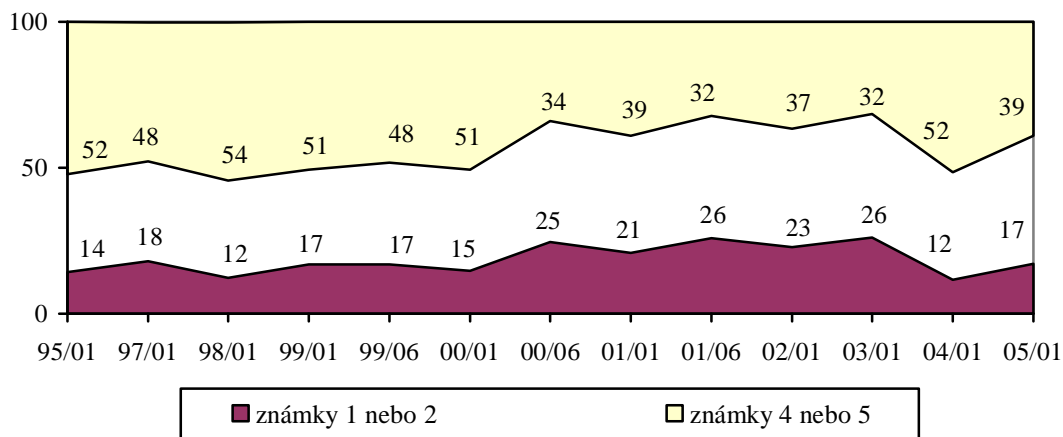
Hodnocení stavu společnosti: péče o bezpečnost občanů

podíl osob (%), které zvolily známku 1 nebo 2

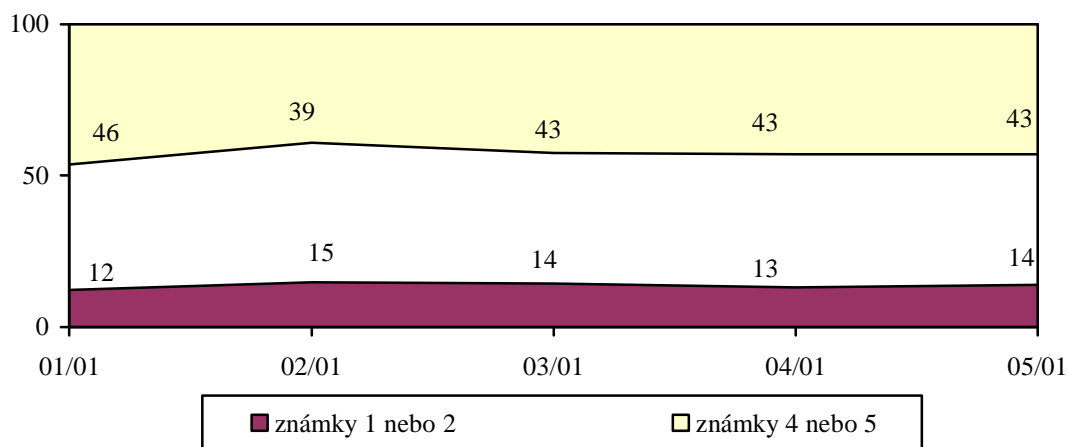
Pramen: STEM, Trendy 1995-2005

Hodnocení stavu společnosti: možnost ovlivnit veřejné dění
srovnání podílů počtů osob (%), které zvolily známky 1 nebo 2 a 4 nebo 5

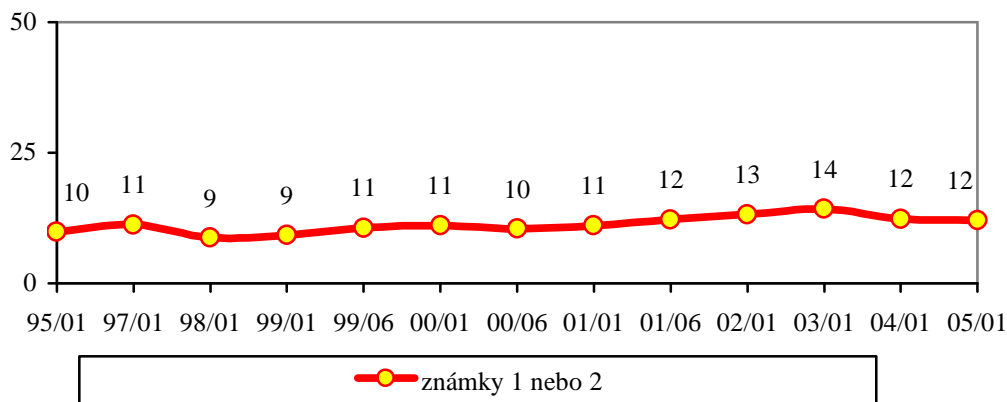
Pramen: STEM, Trendy 1995-2005

Hodnocení stavu společnosti: péče o morálku a duchovní hodnoty
srovnání podílů počtů osob (%), které zvolily známky 1 nebo 2 a 4 nebo 5

Pramen: STEM, Trendy 2001-2005

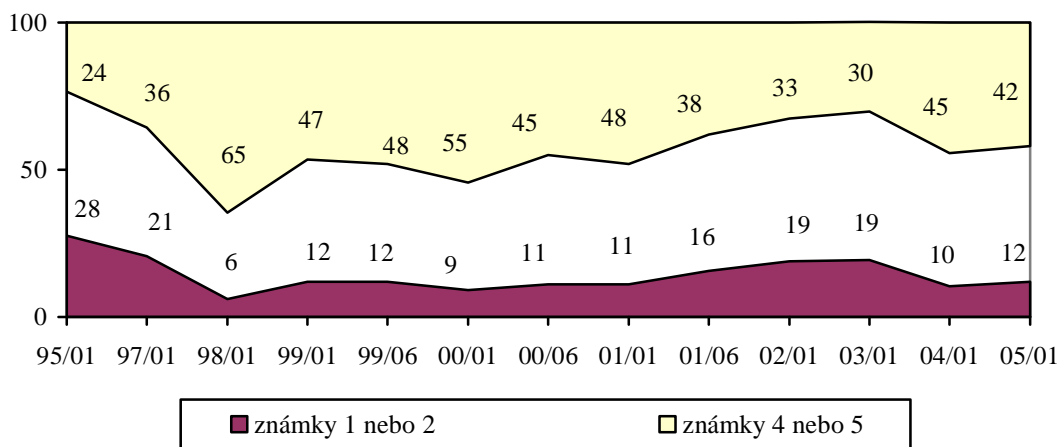
Hodnocení stavu společnosti: slušnost ve vztazích mezi lidmi
podíl osob (%), které zvolily známku 1 nebo 2

Pramen: STEM, Trendy 1995-2005

Hodnocení stavu společnosti: vnitropolitická situace

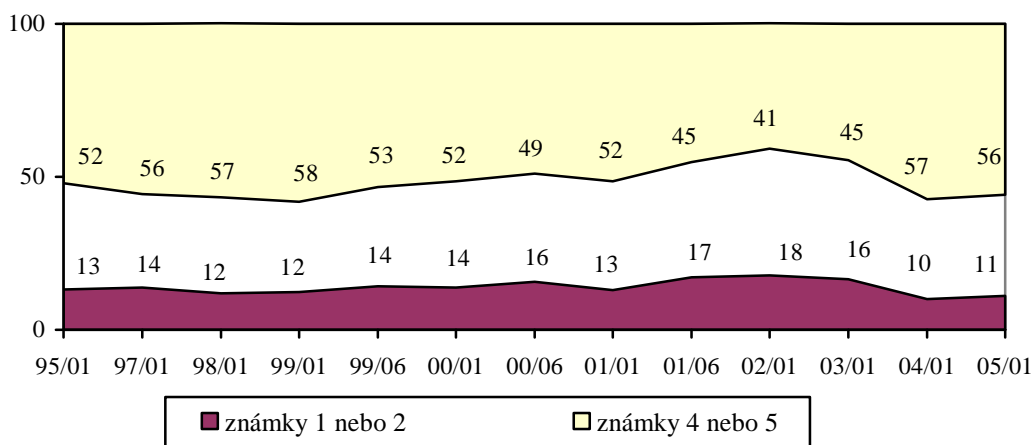
srovnání podílů počtů osob (%), které zvolily známky 1 nebo 2 a 4 nebo 5

Pramen: STEM, Trendy 1995-2005

Hodnocení stavu společnosti: možnost dovolat se práva u soudu

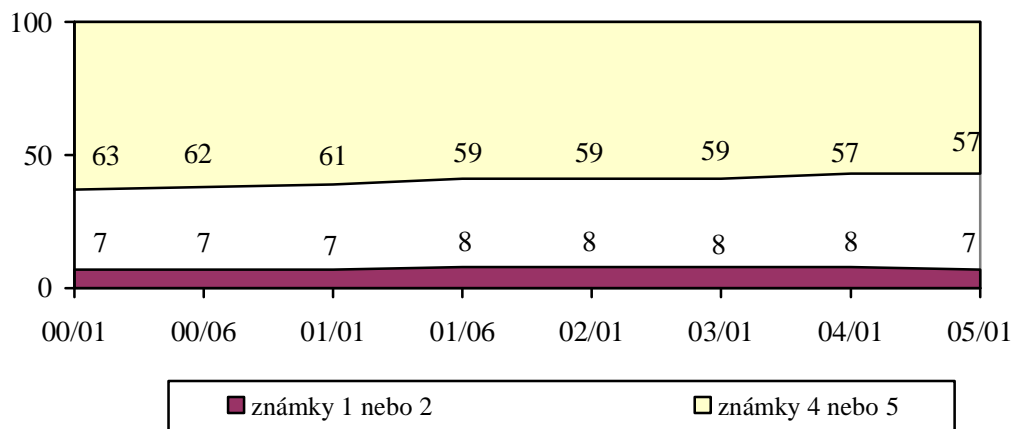
srovnání podílů počtů osob (%), které zvolily známky 1 nebo 2 a 4 nebo 5

Pramen: STEM, Trendy 1995-2005

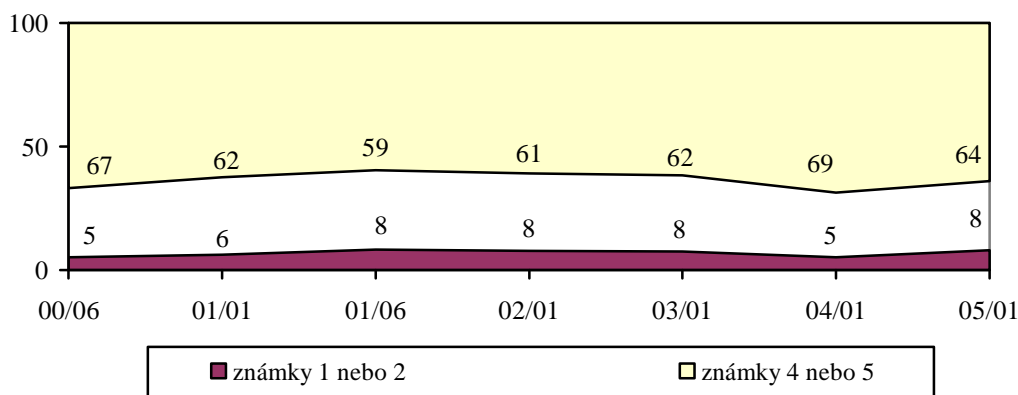
Hodnocení stavu společnosti: poctivost v podnikání

srovnání podílů počtů osob (%), které zvolily známky 1 nebo 2 a 4 nebo 5

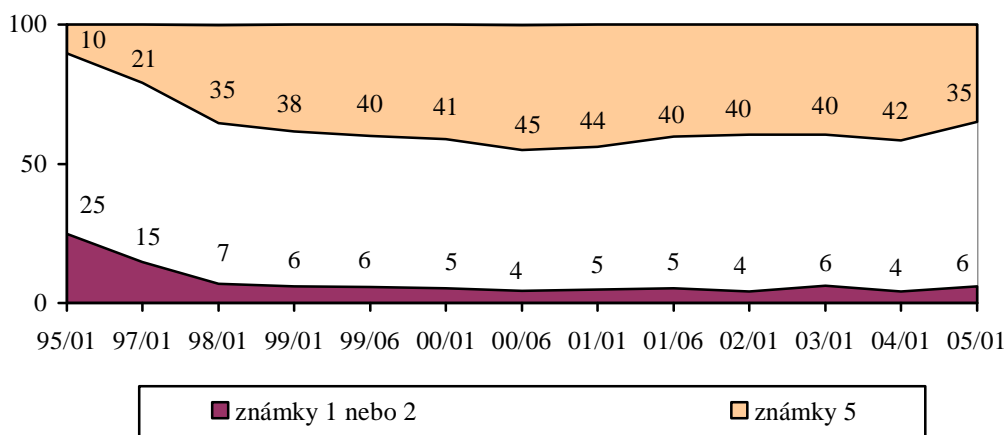
Pramen: STEM, Trendy 2000-2005

Hodnocení stavu společnosti: podmínky života mladých rodin
srovnání podílů počtů osob (%), které zvolily známky 1 nebo 2 a 4 nebo 5

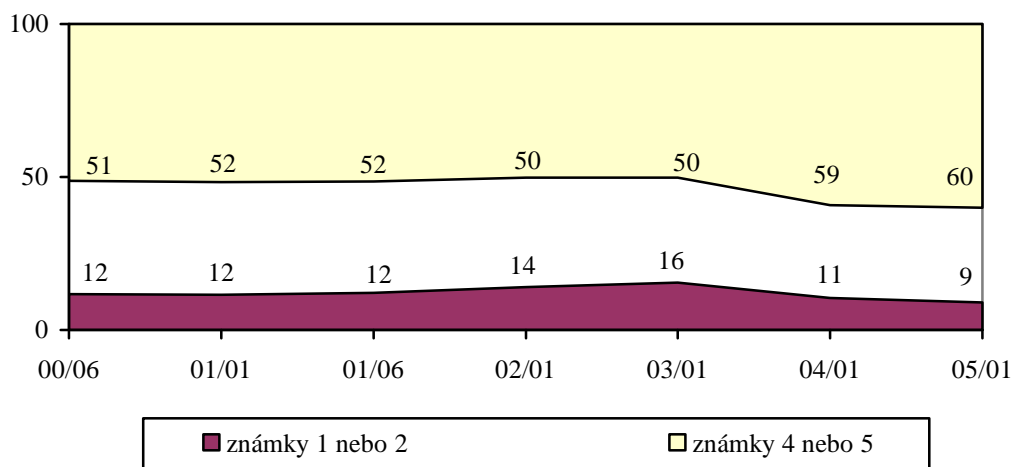
Pramen: STEM, Trendy 2000-2005

Hodnocení stavu společnosti: výsledky privatizace
srovnání podílů počtů osob (%), které zvolily známky 1 nebo 2 a 5

Pramen: STEM, Trendy 1995-2005

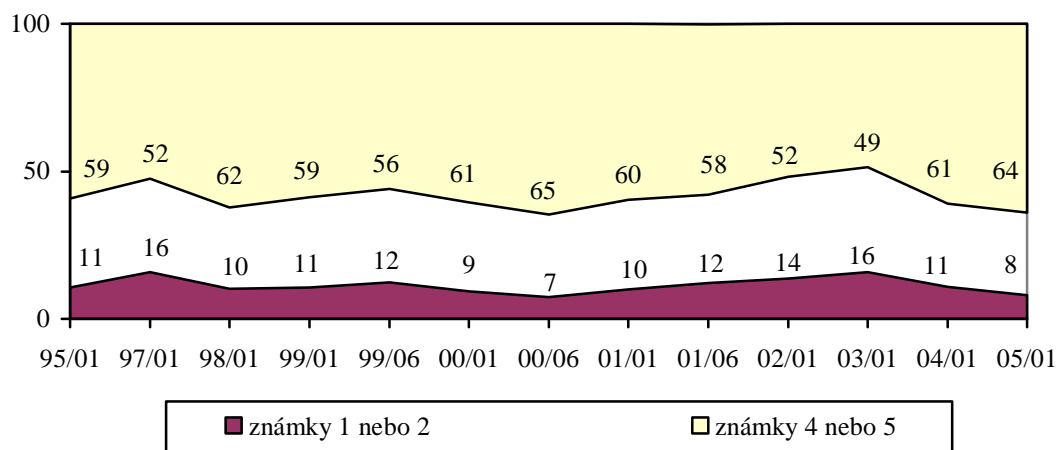
Hodnocení stavu společnosti: podmínky života starých občanů
srovnání podílů počtů osob (%), které zvolily známky 1 nebo 2 a 4 nebo 5

Pramen: STEM, Trendy 2000-2005

Hodnocení stavu společnosti: sociální jistoty

srovnání podílů počtů osob (%), které zvolily známky 1 nebo 2 a 4 nebo 5

Pramen: STEM, Trendy 1995-2005